

Віталій Рудинський <https://orcid.org/0000-0003-2066-865X>

аспірант кафедри педагогіки

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,

вул. Проскурівського Підпілля, 139, м. Хмельницький, Україна, 29013

v_v_rud@ukr.net

Використання технологій змішаного навчання у ВНЗ: особливості формування готовності майбутніх фахівців спеціального призначення до професійної діяльності

Розглянуто технологію змішаного навчання, що поєднує переваги аудиторного традиційного та електронного видів навчання. Зазначено, що змішаному навчанню властива подвійна значимість (особистісно значуща навчальна діяльність та належна організація навчальної діяльності в електронному й традиційному форматі), що сприяє розвитку курсанта військового освітнього закладу як суб'єкта самоосвітньої діяльності й формує його готовність до саморозвитку в майбутній професійній діяльності. Здійснено аналіз особливостей та ключових характеристик технології змішаного навчання, досліджено його моделі й описано підходи до впровадження змішаного навчання у навчальний процес курсантів вищих військових навчальних закладів (ВНЗ). Виділено ключові характеристики змішаного навчання, такі як індивідуалізація навчання, продуктивна самостійна робота, доцільне використання аудиторного часу, активне впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій тощо. Схарактеризовано взаємодію суб'єктів: викладача, студентів, електронних освітніх ресурсів, та ролі, які їм відведені в моделі змішаного навчання. Розглянуто електронні ресурси для впровадження змішаного навчання в практику (хмарні сервіси Google for Education із основними додатками). Описано досвід застосування технології змішаного навчання у процесі викладання, яка реалізується у вигляді тріступеневої освітньої моделі — самостійна робота курсантів (перегляд відеоматеріалів з метою ознайомлення з теоретичним матеріалом до цього заняття, самостійне виконання завдань для перевірки розуміння переглянутого матеріалу), аудиторна робота (активні види навчальної діяльності) та

післяаудиторна робота (самостійне узагальнення вивченого навчального матеріалу). Зроблено висновок про те, що впровадження в навчальний процес майбутніх фахівців спеціального призначення змішаного навчання, а також його результативного використання у ВВНЗ, сприяє формуванню готовності курсантів до діяльності майбутнього військового офіцера.

Ключові слова: курсанти ВВНЗ, змішане навчання, інформаційно-комунікаційні технології, самостійна робота, готовність до професійної діяльності.

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024

© Рудинський В., 2024

Вступ. Спочатку COVID-19, а зараз війна в Україні спричинили розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що змушує науковців і педагогів розкривати нові можливості їх дієвого застосування в освітньому процесі майбутніх офіцерів спеціального призначення. Нині робочі програми навчальних дисциплін передбачають збільшення обсягу фахової інформації та відведення великої кількості годин на самостійну роботу курсантів, що унеобхіднило важливість переходу майбутніх фахівців на неперервне особистісно зорієнтоване навчання та відповідно поступовий перехід від традиційної освітньої моделі навчання на новаційні, що передбачають застосування у підготовці майбутніх офіцерів спеціального призначення сучасних технологій навчання.

Зрозуміло, що сьогодні викладач не є єдиним джерелом знань, та й студента не розглядаємо як «пасивного» об'єкта навчання. Потреба пошуку нових технологій та їх ефективного застосування за нових умов навчання привела до технологій змішаного навчання (blended learning), оскільки вони поєднують у собі переваги традиційного та електронного навчання, що у сукупності забезпечує розвиток майбутнього офіцера як суб'єкта самоосвітньої діяльності, формує його готовність до саморозвитку й зростання з фаху в майбутньому.

Поняття «змішане навчання» вперше ввійшло в теорію та практику освіти

закордоном. Закордонні науковці К. Максвелл (С. Maxwell), М. Крістенсен (М. Christensen), Г. Стакер (Н. Staker), М. Горн (М. Horn) (Christensen, Horn, Staker, 2013; Maxwell, 2016) та ін. займалися розробкою питань, що стосуються теорії і практики змішаного навчання. Розкриття особливостей змішаного навчання українськими науковцями спрямоване на його розгляд як інноваційної форми організації безперервного навчального процесу у ЗВО (О. Цюняк, Г. Розлущка (Tsiuniak, & Rozlutska, 2021)). Теорію та практику змішаного навчання (педагогічне проектування; застосування у такому навчанні інформаційних технологій для його повної підтримки; описання методів формування критичного мислення в освітньому процесі за змішаного навчання, розгляд ідеї гейміфікації у змішаному навчанні тощо) розглянуто науковцями В. Кухаренко, С. Березенською, К. Бугайчук та ін. (Теорія та практика, 2016); основні поняття та завдання змішаного навчання схарактеризували Т. Собченко, І. Буцик (Собченко, 2021; Буцик, 2022); роль системного підходу в змішаному навчанні розкрила науковець В. Кухаренко (Кухаренко, 2015) та ін.; здійснила аналіз особливостей змішаного навчання та розкрила його вплив на формування комунікаційної взаємодії між викладачем і студентами науковець А. Марчук (Марчук, 2020) та ін. Над питаннями висвітлення процесу формування освітнього контенту у вигляді спроектованої моделі як побудови ефективної системи змішаного навчання у закладах освіти працювала науковець А. Боярська-Хоменко (Боярська-Хоменко, 2022) та ін.

Здійснений аналіз наукової літератури засвідчує, що вчені зробили вагомий внесок у вивчення різних проблем змішаного навчання, однак виникає потреба в описанні особливостей формування готовності майбутніх фахівців спеціального призначення до професійної діяльності за умов застосування технологій змішаного навчання у ВНЗ.

Мета дослідження: схарактеризувати особливості формування готовності майбутніх фахівців спеціального призначення до професійної діяльності за умов застосування технологій змішаного навчання у ВНЗ.

Методологія. Під час дослідження застосовували методи теоретичного

аналізу: вивчення, аналіз психолого-педагогічної і науково-методичної літератури та інтернет-ресурсів з окреслених проблемних питань, вивчення закордонних практик щодо використання змішаного навчання в освітньому процесі курсантів ВВНЗ, а також власна рефлексія науково-педагогічної діяльності автора.

Виклад основного матеріалу. Швидкий розвиток комп'ютерних мережних технологій став основою формування перспективної платформи для розвитку сьогочасної системи дистанційної освіти — електронного навчання (e-learning), що сприяло визначенню нового напрямку в освіті — змішаного навчання (blended learning) (Лозовицький, 2020).

Під змішаним навчанням науковці розуміють різновид моделі освіти, що інтегрує в собі одночасно традиційну очну форму навчання та електронну дистанційну й заразом передбачає заміщення певної (запланованої) частини традиційних навчальних занять різною навчальною взаємодією в електронному середовищі [1–5]. Змішане навчання є складним процесом, оскільки до нього активно залучаються всі суб'єкти освітньої системи — викладачі й курсанти, тому йому властива подвійна сутність (Рекомендації, 2020).

Таким чином змішане навчання відбувається у двох площинах:

- особистісно значуща навчальна діяльність курсантів, яка передбачає самостійну та аудиторну роботу;
- належна організація діяльності курсантів викладачем в електронному й традиційному форматах.

Нині змішане навчання не може обійтися без використання учасниками освітнього процесу ІКТ як одного із дієвих способів організації їх продуктивної особистісно значущої навчальної аудиторної та самостійної діяльності. Науковці розглядають різноманітні моделі та описують існуючі підходи до впровадження в навчальний процес змішаного навчання. Так, науковець С. Твігг (С. Twigg) (Twigg, 2003) виокремив чотири моделі змішаного навчання:

- заміщуюче навчання, що передбачає запровадження нового різновиду навчання замість традиційного. Більшість запропонованого викладачем

матеріалу засвоюється здобувачами освіти в електронному форматі. За такого навчання викладач не тільки координує процес навчання, але й надає підтримку здобувачам освіти у разі виникнення у них певних утруднень, проводить за потреби з ними консультації;

- підтримуюче навчання. За такого навчання основна частина часу відводиться традиційному аудиторному, що частково доповнюється роботою здобувачів освіти з електронними ресурсами;
- освоююче навчання. Відбувається в умовах електронного навчання, а саме на визначеному навчальним закладом спеціальному сайті за допомогою комп'ютера;
- комбіноване навчання. Курсанти мають змогу самостійно вибрати (комбінувати) заняття, за якими хотіли б навчатися: аудиторно чи за допомогою електронних ресурсів. Такий вибір залежить від їхніх освітніх потреб [6].

Інші зарубіжні науковці Г. Стаккер (H. Staker) та М. Горн (M. Horn), (Staker, Horn, 2012) пропонують свої моделі впровадження змішаного навчання в освітній процес за яких має місце:

- постійне чергування традиційних аудиторних та електронних занять (Rotation Model);
- віддалене засвоєння навчального матеріалу, де здобувачі освіти мають змогу отримати особисту консультацію у викладача (Flex Model);
- вибір здобувачем освіти додаткових електронних курсів до основної освіти (A La Carte Model), щоб здобути знання, які виходять за межі традиційної освітньої програми;
- дотримання традиційного формату проведення занять з початку вивчення дисципліни, однак далі здобувачі освіти працюють над освоєнням навчального матеріалу віддалено (Enriched Virtual Model) [7].

Отож науковці по-різному розкривають модель змішаного навчання,

оскільки воно характеризується певною складністю та багатоаспектністю. Однак змішане навчання не можна зіставляти з традиційною моделлю навчання з використанням у ній ефективних ІКТ. Змішане навчання об'єднує все найкраще, що є в аудиторно-традиційному та електронному навчанні. У моделі змішаного навчання кожен із компонентів (електронний і традиційний аудиторний) є послідовним продовженням одне одного, оскільки електронний компонент змішаного навчання активізує навчальний процес за допомогою систематичного та безперервного застосування ІКТ. А це, своєю чергою, сприяє усвідомленому та самостійному здійсненню навчальної діяльності студентом і керування нею з боку викладача із раціональним використанням аудиторного часу.

Роль ІКТ при змішаному навчанні полягає в тому, що вона сприяє активізації взаємодії (навчальної комунікації) між учасниками навчального процесу та робить його цілісним. На противагу електронному навчанню, знання здобуті в аудиторії під керівництвом викладача логічно систематизуються, аналізуються і творчо застосовуються при розв'язанні проблемних завдань. У цьому проявляються переваги аудиторного навчання, що потрібно враховувати під час організації змішаних форм навчання.

Відповідно до досліджень науковців, технології змішаного навчання є ефективним інструментом для формування готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності. Вони дають змогу курсантам отримати доступ до різноманітних ресурсів, включаючи відеоуроки, інтерактивні завдання тощо, матеріали, які допомагають засвоїти навчальний матеріал дисципліни більш ефективно.

Важливо зазначити, що при впровадженні технологій змішаного навчання в освітню практику майбутніх фахівців спеціального призначення необхідно особливу увагу звертати на ключові аспекти цієї технології, а саме:

- уміле застосування викладачами ВВНЗ ІКТ. Оскільки змішане навчання засноване на електронному навчальному контенті та комунікації в мережі «Інтернет», його використання пов'язане з активним застосуванням ІКТ, включаючи різні системи керування

навчанням, у тому числі використання віртуальних середовищ навчання для структурування навчального контенту та організації взаємодії між учасниками освітнього процесу. Сучасні ІКТ, електронні освітні середовища надають широкі можливості для ефективної організації електронного компонента змішаного навчання;

- структуру навчальної дисципліни, включаючи цілі та результати, оскільки ефективне планування і впровадження змішаного навчання має бути зорієнтоване на освітній складовій навчальної діяльності курсантів.

Інтегрування ІКТ у навчальний процес робить необхідним переосмислення ролі викладача і курсантів ВВНЗ, тому взаємодії суб'єктів і зреалізуванню ними ролей у моделі змішаного навчання приділяється особлива увага, оскільки за такого навчання є потреба у навчально-розвивальному особистісно орієнтованому середовищі, де кожен курсант міг би отримати змогу максимально розкрити свій навчальний потенціал.

Різновидом навчальної роботи щодо особливостей формування готовності майбутніх фахівців спеціального призначення до професійної діяльності є самостійна робота, що якнайбільше актуально при скороченні аудиторного навчального навантаження та збільшення кількості годин, які відводяться на самостійне опрацювання академічного матеріалу курсантами.

Модель змішаного навчання спрямована на підвищення якості освітнього процесу у ВВНЗ, забезпечуючи розвиток кожного курсанта як суб'єкта самоосвіти, і таким чином формує його готовність до саморозвитку в майбутній професійній діяльності. Відповідно основним завданням викладача стає вибір найбільш продуктивних ІКТ, навчальних програм, освітніх додатків тощо, які дають йому змогу оптимально інтегрувати аудиторний й електронний компоненти в єдину освітньо-розвивальну систему. Під час впровадження змішаного навчання викладач курсу може використовувати широкий спектр відкритих освітніх ресурсів, виходячи зі специфіки дисципліни, яку читає.

Для успішної інтеграції традиційного та електронного навчання є

можливість у навчанні курсантів використовувати хмарні сервіси Google. Так, Google for Education являє собою пакет, що містить вісім основних додатків-сервісів (пошта Gmail, календар, сайти, система організації навчання Classroom, Google-диск і документи, система відеоповідомлення Google Hangouts, сейф Google) та допоміжні сервіси Google — блоги, фотографії, відео, соціальні мережі тощо.

Сервіс Google for Education наділений значними можливостями щодо його використання в межах освітнього процесу при моделі змішаного навчання. Його майстерне застосування дає змогу курсантам самостійно вивчати теоретичний матеріал за допомогою усвідомленого перегляду відеолекцій, навчальних сайтів, різноманітних документів тощо. Пропонована для самостійного вивчення інформація супроводжується завданнями, спрямованими на більш глибоке її розуміння, що дає змогу курсантам і викладачеві з'ясувати складні для розуміння питання, які потребують додаткового опрацювання безпосередньо на занятті. Так, «аудиторна робота присвячена виконанню практичних завдань», обговоренню найважливіших питань «...під керівництвом викладача» (Рябуха, Гурова, Куликова, 2021, с. 178), що стосуються військ спеціального призначення, а отже сприяють готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності.

На аудиторному (традиційному) занятті курсанти, ознайомившись із навчальним матеріалом заздалегідь, разом з викладачем мають змогу з'ясувати ті питання, що залишилися незрозумілими під час самостійного їх опрацювання, застосувати здобуті знання практично й ділитися отриманим досвідом з одногрупниками. Узагальнення вивченого навчального матеріалу відбувається під час складання блок-схем, тематичного глосарію, підготовки презентацій, написання есе, статей, виконання навчально-дослідних проєктів. Така навчальна діяльність спрямовується на формування та розвиток рефлексивних й оцінних умінь курсантів. Під час проведення заняття викладач бере на себе відповідальність за керування освітнім процесом, а також виступає у ролі наставника, інструктора, радника та ін.

Самостійно опрацьована курсантами навчальна інформація з

виокремлених найважливіших питань підлягає обговоренню, структурованій систематизації і творчій переробці під керівництвом викладача. Відповідно контроль засвоєння матеріалу здійснюється майбутніми фахівцями спеціального призначення як самостійно в електронному середовищі (післяаудиторна робота), так і в процесі аудиторної роботи з допомогою викладача. Поставлений таким чином освітній процес, який, окрім іншого, включає інтерактивність і персоналізацію навчання, різноманітні види педагогічного впливу, що сприяє збільшенню кількості засвоєного матеріалу курсантами в межах їхньої активної самостійної роботи, яка передбачає використання великої кількості електронних ресурсів, своєю чергою, підвищує результативність занять й ефективно впливає на весь освітній процес у ВВНЗ.

Висновки. Змішане навчання є ефективним як для курсантів ВВНЗ, які самі здобувають знання, так і для викладачів, що дає змогу вивільнити аудиторний час для більш глибокого опрацювання проблемних питань. Ця технологія допомагає створити умови для активної освітньої діяльності здобувачів ВВНЗ і підвищити ефективність освітнього процесу, що сприяє формуванню готовності майбутніх фахівців спеціального призначення до професійної діяльності за умов використання технологій змішаного навчання у військових вишах.

Подальшими нашими розвідками буде формування готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності, що включає в себе психологічну підготовку до професійної діяльності та підготовку до ведення бойових дій.

Список використаних джерел

- Christensen M., Horn M., Staker H. Blended Learning Disruptive? An introduction to the theory of hybrids. Clayton Christensen Institute. 2013. <http://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2014/06/Is-K12blendedlearning-disruptive.pdf>
- Maxwell C. What blended learning is — and isn't. Blended Learning Universe. 2016. March. URL: <https://www.blendedlearning.org/what-blended-learning-is-and-isnt/>

- Tsiuniak O., & Rozlutska H. Змішане навчання як інноваційна форма організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2021. № 2 (49). С. 232–235. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.232-235>
- Теорія та практика змішаного навчання : моногр. / В. М. Кухаренко та ін. Харків. 2016. 284 с.
- Собченко Т. М. Змішане навчання: поняття та завдання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Вип. 75. Т. 3. С. 73–76. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.14>
- Буцик І. М. Особливості організації групової навчальної діяльності студентів ЗВО в умовах змішаного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Вип. 8. С. 40–45.
- Кухаренко В. Системний підхід до змішаного навчання. *Журнал інформаційних технологій в освіті (ІТЕ)*. 2015. № 24. С. 53–67.
- Марчук А. А. Особливості педагогічної взаємодії викладача та студента засобом змішаного навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 21. Т. 3. С. 173–179.
- Боярська-Хоменко А. В. Теоретичні основи проектування освітнього контенту в умовах змішаного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : м-ли VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20–21 трав. 2022 р.)*. Харків, 2022. С. 163–166.
- Лозовицький Д. С. Про суть технології змішаного навчання. *Технологія змішаного навчання в системі обмеженої освіти* / укл.: Горлова Г. Г. Біла Церква, 2020. С. 32–38.
- Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf>
- Рябуха Т., Гурова Т., Куликова Л. Хмарний сервіс Google For Education у практиці змішаного навчання іноземних мов у вищій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 39. Т. 3. С. 175–182. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-3-28>
- Twigg C. A. Improving Learning and Reducing Costs: New Models for Online Learning. *Educause Review*. 2003. Vol. 38 (5). P. 29–38.
- Staker H., Horn M. B. «Classifying K-12». *Blended Learning*. 2012. 22 p. <https://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2013/04/fromClassifying-K-12-blended-learning.pdf>

References

Christensen, M., Horn, M., & Staker, H. (2013). *Blended Learning Disruptive? An*

- introduction to the theory of hybrids. Clayton Christensen Institute. <http://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2014/06/Is-K12blendedlearning-disruptive.pdf>. (eng).
- Maxwell, C. (2016, March 4). What blended learning is — and isn't. Blended Learning Universe. <https://www.blendedlearning.org/what-blended-learning-is-and-isnt/>. (eng).
- Tsiuniak, O., & Rozlutska, H. (2021). Zmishane navchannia yak innovatsiina forma orhanizatsii osvitnoho protsesu u zakladakh vyshchoi osvity [Blended learning as an innovative form of organization of the educational process in higher education institutions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu Serii: Pedagogika. Sotsialna robota*, 2 (49), 232-235. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.232-235> (ukr).
- Kukharenko, V. M. (2016). Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia: monohr. [Theory and practice of blended learning]. Kharkiv. (ukr).
- Sobchenko, T. M. (2021). Zmishane navchannia: poniattia ta zavdannia. [Blended learning: concepts and tasks]. *Pedagogika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh: zb. nauk. pr. Zaporizhzhia: KPU*, 75, 73-76. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.14>. (ukr).
- Butsyk, I. M. (2022). Osoblyvosti orhanizatsii hrupovoi navchalnoi diialnosti studentiv ZVO v umovakh zmishanoho navchannia [Peculiarities of the organization of group educational activities of higher education students in conditions of blended education]. *Nauk. chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Serii 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy*, 8, 40-45. (ukr).
- Kukharenko, V. (2015). Systemnyi pidkhid do zmishanoho navchannia [A systematic approach to blended learning]. *Zhurnal informatsiinykh tekhnolohii v osviti (ITE)*, 24, 53-67. (ukr).
- Marchuk, A. A. (2020). Osoblyvosti pedagogichnoi vzaiemodii vykladacha ta studenta zasobom zmishanoho navchannia [Peculiarities of pedagogical interaction between a teacher and a student as a means of blended learning]. *Innovatsiina pedagogika*, 21(3), 173-179. (ukr).
- Boiarska-Khomenko, A. V. (2022). Teoretychni osnovy proiektuvannia osvitnoho kontentu v umovakh zmishanoho navchannia [Theoretical foundations of designing educational content in conditions of blended learning]. *Psikhologo-pedagogichni problemy vyshchoi i serednoi osvity v umovakh suchasnykh vyklykiv: teoriia i praktyka. mater. VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kharkiv*, 163-166. (ukr).
- Lozovytskyi, D. S. (2020). Pro sut tekhnolohii zmishanoho navchannia [About the essence of blended learning technology]. *Tekhnolohiia zmishanoho navchannia v systemi obmezhenoi osvity. E-portfolio*. Edited by Horlova H. H., Bila Tserkva, 32-38. (ukr).
- Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi predvyshchoi ta vyshchoi osvity [Recommendations regarding the implementation of blended education in institutions of vocational pre-higher and higher education]. (2020). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha>

- osvita /2020/ zmyshene%20navchanny/zmishanenavchanniabookletsreads-2.pdf]. (ukr).
- Twigg, C. A. (2003). Improving Learning and Reducing Costs: New Models for Online Learning. *Educause Review*, 38 (5), 29-38. (eng).
- Staker, H., Horn, M.B. (2012). «Classifying K–12». Blended Learning. 22. <https://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2013/04/fromClassifying-K-12-blended-learning.pdf>. (eng).
- Rjabuha, T., Gurova, T., Kulykova, L. (2021). Hmarnyj servis Google For Education u praktyci zmishanogo navchannja inozemnyh mov u vyshnij shkoli [The Google For Education cloud service in the practice of blended learning of foreign languages in higher education]. *Aktual'ni pytannja gumanitarnyh nauk*, 39(3), 175-182. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-3-28> (ukr).

Vitaly Rudynskyi, <https://orcid.org/0000-0003-2066-865X>, graduate student of the Department of Pedagogy, Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy, Proskurivskoho Pidpilya St., 139, Khmelnytskyi, Ukraine, 29013, v_v_rud@ukr.net

The Implementatio of the Blended Learning Technologies at the Higher Military Educational Institution: Features of the Readiness Formation of the Future Special Purpose Specialists for Professional Activity

The technology of blended learning, which combines the advantages of traditional classroom and electronic learning, is considered. It is noted that blended learning is characterized by a double significance (personally significant educational activity and proper organization of educational activity in electronic and traditional format), which contributes to the development of a cadet of a military educational institution as a subject of self-education, and forms his readiness for self-development in the future professional activity. An analysis of the features and essential characteristics of blended learning technology was carried out, its models were investigated, and approaches to introducing blended learning into the educational process of cadets of higher military educational institutions were described. The critical characteristics of blended learning, such as individualization of learning, productive, independent work, appropriate use of classroom time, active implementation of modern information and communication technologies, etc., are highlighted. The interaction of subjects: the teacher, students, electronic educational resources, and the roles assigned to them in the blended learning model are characterized. Electronic resources for implementing blended learning into practice (Google for Education cloud services with basic applications) are considered. The experience of using blended learning technology in the teaching process is described, which is implemented in the form of a three-stage educational model — independent work of cadets (viewing video materials to familiarize themselves with the theoretical material for this lesson, independent

performance of tasks to check understanding of the reviewed material), classroom work (active types of educational activity) and post-audit work (independent generalization of the studied educational material). It was concluded that the introduction of blended training into the educational process of future particular purpose specialists, as well as its practical use at higher military educational institutions, contributes to the formation of cadets' readiness for the activities of future military officers.

Keywords: *cadets of higher military educational institutions, blended learning, information and communication technologies, independent work, readiness for professional activity.*

Стаття надійшла до редакції: 26.01.2024 р.

Прийнято до друку: 21.03.2024 р.